Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber historiae Francorum, Fragment - Cod. U.H. Fragm. 16

[Gengenbach?], [Mitte 12. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-49071

Visual Library

frēm chilpic⁹ exer[illegible] turonis arec
[illegible]uncta deuastar[illegible] de illa q[uo]d
audiens sigibertus. co[illegible] illis
que ultra renu sunt par[illegible] cont[ra]
fr[atr]em suu[m] ire disponit [illegible]
ei [illegible]ib⁹ uel [illegible] cũ thro
de[illegible]re debem[illegible]. Q[illegible] illi dissimulan
te[illegible] rex godegiselu[illegible] duce
in capite dirigit. Q[illegible] c[illegible] ere
cui aduersus cũ [illegible] ille q[uo]q[ue] dere
bat[illegible] cũ pauc[illegible] sus[illegible]
ad be[illegible] exire[illegible] [illegible]
q[illegible] pugna[illegible] theo[illegible]
[illegible] mortuus q[ue] [illegible]
q[uo]q[ue] duce [illegible] ciuitate de
portat[illegible] ibide sepu[illegible] chilpic⁹ cũ per
[illegible]magense fuge[illegible] uxore sua [et]
filii[illegible] turnacũ ciuit[illegible]
[illegible] cõmun[illegible]
[illegible] illas que ult[illegible] posita usq[ue]
ro[tho]magũ accep[illegible] unde ue
[illegible] parisi[illegible] brunhil
d[illegible] cũ filiis suis [illegible]
ad childebertũ seniore[illegible] ad si
gibertũ legatione[illegible]
[illegible] ad eos uenire[illegible] chilperico dere
licto ipsũ sup[er] se rege[m] stabiliret. Ille
hec audiens misit qui fr[atr]em suũ in
sup[ra]memorata ciuitate turnaco ob
siderent. [et] illo cũ exercitu sequeret[ur]
eos. Tunc beat[us] germanus ep[iscop]c dix[it]. Si ab
ieris [et] fr[atr]em tuũ interficere nolueris
uiuus [et] uictor reuerteris. Si aũt aliud
cogitaueris morieris. Sic enĩ dix[it] p[er]
[illegible] fouea[m] quã fr[atr]i tuo para
bis in eã cades. Q[uo]d ille audire neglex[it].
Veniente q[uo]q[ue] illo ad uilla[m] cui nom[en] est
uictoriaco cũ collect[us] esset ad eũ omnis
exercit[us] inposuerũt sup[er] clipeũ regem
[et] statuunt. Tunc [illegible]s inebriantes
duos pueros [illegible] dix[it]q[ue] eis.
Audite consiliũ meũ. [et] p[er]g[it]e ad sigibertũ
simulantes ut cũ rege [illegible]are debeatis
sup[er] uos aũt [illegible]. Si euadetis uiui
ego mirifice honorabo uos [et] filios u[est]ros.
Si aũt ille perierit ego p[ro] uob[is] elemosina[m]
multa[m] ecclesiis s[an]c[t]is dare p[ro]mitto. Illi u[er]o
nec dubi[tantes] fero [illegible] ad eũ ue
nientes cũ alia[m] causa[m] suggerere simu
larent abstractis [sc]ramasaxis utraq[ue]
latera ei[us] feriunt. At ille uociferans et
corruens emisit sp[iritu]m. mortuus q[ue] est
illic. [et] homicide illic corruerunt. Chil
peric[us] n[am]q[ue] nesciens mortuũ esse fr[atr]em
suũ timebat alia die sequentib[us] fr[atr]ib[us]
ab hostib[us] se esse occupanti usq[ue]q[uo] frede
gundis ei renuntiauit et p[ro]diderunt mortu
um esse fr[atr]em suũ. Tunc chilpic⁹ egressus
a turnaco cũ uxore sua ac p[o]p[u]lo uesti
tum sigiber[tum] [illegible] ad uillã [illegible] ap[ud] lãbros
uicũ sepeliuit. Unde ei postea sublatũ
suessionis in basilica s[an]c[t]i medardi iux
ta patrẽ suũ sepelieru[nt]. Mortuus ẽ
aũt anno xiiii regni sui. Illoq[ue] mor
tuo. brunhildis cũ filiis suis parisius
residebat plena luctu nesciens p[re] do
lore q[ui]d agere deberet. Gundoaldus
aũt dux app[re]hensũ childebertũ filiũ ei[us]
paruulũ furtĩ p[ro]noctẽ absulit. [et] cũ
eo in austria[m] fugit. Collectis q[ue] gentib[us]
sup[er] quas pat[er] ei[us] regnauerat rege[m]
eũ constituerunt. XXXII.

Chilpic⁹ u[er]o rex parisi[us] ueniens app[re]
hensa brunhilde. ad rotomagen
sem ciuitate[m] in exilio retrusit. the
sauros q[ue] ei[us] quos parisi[us] detulerat abstu
lit. filias ei[us] meldis urbe tenere p[rae]cepit.
Chilpic⁹ n[am]q[ue] filiũ suũ m[er]oueclũ cũ

A 294

S[an]c[t]us [illegible]

exercitum ubi ligerem direxit. At ille relic-
ta ordinatione regali dum per cenomannicum
reuersus matrem suam audoueram uisitare
se fingeret. rotomagum ciuitatem ueniens
ibi brunhildi regine coniungitur. eamque sibi
in coniugium copulauit. Hec audiens chil-
pericus quod scilicet contra fas et legem canoni-
cam uxorem accepisset. nimis amari-
tudine festinanter ad ipsam urbem perexit. Illi
autem cum cognouissent quod eos separare
decerneret. ad basilicam sancti martini
que est ligneis tabulis super murum con-
structa confugit. Rex uero cum eos per inge-
nium inde excire non posset. se promittit
eis iurans. quod si uoluntas fuerit il-
lo eos nequaquam separaret. Hec sa-
cramenta illi audientes. de ipsa basilica
egressi sunt. Exosculatosque dolose epu-
lauit cum eis. Post paucos autem dies ipso
merouecho assumpto. suessionum ciui-
tate resedit. Et cum ibidem moraretur.
de campania hostem colligunt. contra
chilpericum. Ille similiter exercitum commo-
uit. et ad pugnam direxit. Campanien-
ses uero [illegible] in fugam dilabuntur. mul-
tosque ibi nobilissimos uiros occidit.
Que postquam gesta sunt. rex chilpericus
propter coniugationem brunhildis ut ei
uenefica. merouechum suspectum habe-
bat. de ipso hoste ac pugna. [illegible]
fredegunde. Tunc expoliatum eum armis
suis commendauitque custodibus asserua-
bat. tractans quid de eo facere deberet.
Post hec eum totondit ac presbiterum ordi-
nare precepit. et cum ueste sacerdotali mo-
nasterio aninsula in cenomannicum
eum direxit. ut ibi regulari ordine ui-
uere deberet. Illo namque tempore bea-
tus germanus parisiorum episcopus plenus uirtu-

tibus migrauit a seculo. et in basilica
sancti uincentii cum gloria sepultus est. Post hec
childebertus iunior legationem misit
ad chilpericum. pro brunhilde matre
sua. Ille quoque pacifice reddidit eam.
Tunc samson filius chilperici moritur.
Chilpericus autem rex [illegible]
descriptiones nouas et graues
per consilium fredegundis in cuncto
regno suo fieri iussit. Pro qua causa
multi relinquentes patriam fugerunt.
malentes dicentes peregrinari quam tali
periculo subiacere. Sic enim fuerat sta-
tutum ut possessor unam amphoram
uini per aripennem daret. Sed et in reli-
quis terris ex [illegible] multa tributa faciebant.
Similiter et de mancipiis cuncta age-
bantur. Populus uero ualde oppressus uoci-
ferabatur ad dominum. Eo tempore rex chil-
pericus grauiter egrotauit. Quo recupe-
rante filius eius iunior necdum baptiza-
tus egrotare cepit. Qui baptizatus
uix conualuit. frater quoque eius senior nomine
clodobertus hoc morbo consumitur ual-
da labe. Fredegundis uero plena dolore
et filiis geminis ait ad regem repenitens.
Nos diu male agentes pietas diuina
sustentat. Nam nos sepe febribus et aliis
malis corripuit. et emendare negligi-
mus. Ecce iam perdidimus filios. ecce eos
iam lacrime pauperum. lamenta uiduarum.
suspiria orphanorum interimunt. Ecce
auri et argenti immensa pondera.
cellaria et horrea plena redundant.
et nescimus cui congregamus ea. Ecce quod
pulchrius habebamus perdidimus. quod nobis
perderet ista omnia. Nunc uero placeat consilium
meum. et inde reddere quod male pos-
simus. et descriptiones nouas quas iniuste

rissima ecclesie perierunt. Theudoaldus
autem per fugam lapsus ereptus est. Franci itaque illo
tempore valida persecutione. Theudoaldo
[illegible] fugato Ragamfredum in principa-
tum maiorem palatii elegerunt. Qui cum
[illegible] rege exercitum Carbonariam
silvam transeuntes usque Mosam fluvium
[illegible] terras illas vastantes succenderent, cum
Rabbode duce gentili amicitiam feri-
unt. Karolus vero dux cum captus teneretur
a Plectrude femina sub custodia
maneret, auxiliante domino vix evasit.

Sequenti tempore Dago-
bertus rex egrotans mortuus est.
regnavit annis v. Franci vero Danielem quendam clericum, cesarie
capitis crescente, in regnum stabiliunt
atque Chilpericum nuncupant. Hi nempe tempo-
re [illegible] exercitum movent usque ipsum
fluvium Mosam contra Karolum dirigunt. Ex alia
parte Frisionem cum Rabbode duce excitant.
Karolus itaque super ipsos Frisiones irruens
ubi maximum dispendium de sodalibus suis
perpessus est atque per fugam delapsus abscessit.
Procedente autem tempore iterum ipse Chilpericus
cum Ragamfredo commoto hoste Ardennam
silvam ingressus usque Renum fluvium vel Colo-
niam civitatem pervenerunt vastantes terram.
Thesauro multo accepto a Plectrude
matrona reversi sunt. Sed in loco quodam Ambla-
va [illegible] Karolo irruente maximum per-
pessi sunt dispendium.

Eodem tempore [illegible] princeps Karolus ex-
ercitum commovet iterum abiit contra Chilpericum
cum Ragamfredo consurgens. Contra quem illi
[illegible] exercitum colligunt, bellum preparant, acceleraverunt. Sed
Karolus pacem fieri postulavit. Illi quoque contradi-
centibus ad prelium egressi sunt in loco nuncu-
pato Vinciaco dominica [illegible] die illucescente.

[illegible]
res bellantes. Chilpericus cum Ragamfredo in fuga
versi sunt. Karolus victor extitit. Regiones
illas vastans atque captivans [illegible] pergensque cum
multa preda in Austriam reversus est. Coloniam
civitatem veniens ibi seditionem movit
cum Plectrude matrona atque thesauros
patris sui recepit, regem sibi statuit
Clotharium nomine. Chilpericus itaque et Ragamfredus
Eudonem ducem expetunt in auxilio. Qui mo-
vens exercitum contra Karolum pergit. At
ille constanter eis occurrens terruit. Sed Eudo
fugiens Parisius civitatem regressus, Chil-
pericum cum thesauris regalibus sublatum ultra
Ligerem recessit. Karolus autem eos persecutus
est [illegible]. Clotharius quidem memoratus rex eo
anno obiit. Karolus quoque anno sequente le-
gationem ad Eudonem dirigens amicitiam
cum eo instituit. Ille vero Chilpericum regem
cum multis muneribus reddidit. Sed non diu in
regno resedit. Mortuus quidem est et post hec
Noviomo civitate sepultus. Regnavit an-
nis v et dimidio. Franci vero Theodericum
Cala monasterio enutritum filium Dago-
berti iunioris regem super se statuerunt, qui nunc
anno sexto in regno subsistit.

EXPLICIT HYSTORIA FRANCORUM.

Pipinus senior annis xxvii. Huius [illegible] anno
Gotfrid dux mortuus est. Karolus annis
xxvii. Huius anno [illegible]
[illegible] Anglie. Pipinus et Karolomannus
annis x simul. Pipinus quoque rex
annis xvi. Huius anno sanctus Bonifacius
martir effectus est [illegible]
[illegible] Karolus et Karolomannus
simul.

T HEO DE RI CVS

NATIONE [illegible] NOBILIS ex
p̄missu leonis i̅pr̄is [illegible] principa-
tum assump̄sit ut in his gesta tes-
tant̄. Nā ille filius theoderici regis filii
natione gotho[rum] [illegible]. Ā mitt[ere]t theo-
derici regis [illegible] macedonū ita
fuit qui in [illegible] gothis [illegible] annis
regnauit. Id[eo] [illegible] patritius [illegible]
genu cū fine [illegible] habebant
in ministerio [illegible] sibi puerū
nomine theodorū et puellā nomine
Iuliā. Quod cū [illegible] diligentius [illegible]
coniugū [illegible] copulare. [illegible]
ambo natione macedones unde
parti captiui fuerāt [illegible]. Euge-
nia iussit puelle dicens. Cū ad uiri
cōnubia accesseris quodcumque eadē nocte
sopore somni [illegible] in crastinum
mihi narrare [illegible] quia credimus
uertatem [illegible] qui nubantes

pr[illegible] nocte uidere [illegible] cū coniuga
ti eadē nocte fuisse [illegible] uidit puella sōp-
nium [illegible] arbor exiisse
de umbilico uiri sui excelsa [illegible]
[illegible] Narrauit [illegible] uiro uisionē [illegible]
sue et uisionē quā uiderat. Dixit [illegible]
[illegible] Cū steterit in aspectu dñi
[illegible] eo quod sine liberis e[ss]et [illegible] ad eā.
[illegible] nigerrimi equi et equā ambos pul-
cherrimos [illegible] comā [illegible]
pulchritudine [illegible] habentes. Sequebatur
eos tercius equus paruulus [illegible]
[illegible] ambulabat in domo dñi [illegible]
Quę cū dixerit inuenies gratiā in con-
spectu ei. Surge [illegible] omnia [illegible]
[illegible] dño [illegible] Euge-
nia cū audisset uirū narrantē puta-
uerit [illegible] Repleta
gaudio theodorū et Iuliā liberos esse
[illegible] scriptione fir-
mauit [illegible] ditauerit.
Concepit Iulia filiū nomine theodericū
[illegible] idacio [illegible] presentauit.
Quē sicut esse [illegible] cū amore
amplectentes ut ipsi sibi adoptarent
in filio. Crescens [illegible] puer decorus ual-
de cubitū [illegible] effectus est
prudens et fortis ualde. Defunctis
idacio et eugenia [illegible] imperatori
leoni theodericus iussus est militare.
Duodecim annis militiā [illegible]
fortitudini et ingenii [illegible] pri-
mo [illegible] ab omnibus senatoribus [illegible]
uehementer diligeret. Postremo [illegible]
et inuidię morbo [illegible] cū dolo-
re fremebant [illegible] quali
[illegible] imperatori [illegible]. Tholomeus
quidā ex senatoribus [illegible] conua-
[illegible] cū theoderico [illegible]

NATIONE [illegible]
ꝑmissu leoni[illegible] ipa
tum assume[illegible] ref
tant⁹. Na ille [illegible] fili⁹
natione goth[illegible] eo
derici regis [illegible] a
fuit qui in [illegible] enis
regnauit. Id[illegible] i eu
genia cū sine [illegible] ant
in monasterio [illegible] erū
nomine theo[illegible] nine
iuliā Quod cū [illegible] ſe
cōiugū ꝑmi[illegible] q;
ambo natio[illegible] e
paru capitu[illegible] ge
nia iussit pu[illegible] ri
com accesse[illegible] ta
sopore somn[illegible] rat
tinā narra[illegible] tur
uertam sub[illegible] qđ nubant

pri[illegible] nocte uid[illegible] cū coniuga
ta eadē nocte fuisse [illegible] uidit puella som
nium q̄ de nata illi[illegible] sset arbor celsis
de umbilico uiri [illegible] excelsa q̄ uniu'
equaret. Narrauit q; uiro uisionē dñi
sue & uisionē quā uiderat. Dixit q; adiu
uir suus. Cū steteris in ꝓspectu dñi
pete eo qđ sine liberis ē. Sic dicens adiu
[illegible] ac nigere equis & equā ambos pul
cherrimos canente & comā nimium
pulchritudinēq; habentes. Sequebat'
eos terci' equus paruulus eq; ē similis.
[illegible] hi ambulabāt in domo dñi [illegible]
Que cū dixeris iuuenies grām in con
spectu ei'. Surgens q; illa oīā sicut
ei uir ꝑceperat dño nunciat. Euge
nia cū audisset uirū narrans puta
uerunt liberū ē [illegible]. Repleti
gaudio theodorū & iuliā liberi esse
[illegible] & p rabularū scriptione fir
mantes etiā reb' pluribus ditauerūt.
Concepit Iulia filiū nōe theodericū
nutrib' idacio [illegible] eugenio ꝑsentat.
Quē sicut esse uiserat tanto eū amore
amplectentes ut ipsi sibi adoptaret
in filio. Crescens q; puer decor' ual
de [illegible] cubitū sup aliq; staturā effect' ē.
prudens & fortis ualde. Defuncto
idacio & eugenia ꝑcepto imperatori
leonis theoderic' iussus ē militare.
Duodecī annis militauit [illegible]
fortitudinis & ingenii sui glia [illegible] pri
mo in ab omnib' senatorib' palatii
uehementer diligeretur. Postremo saga
ci indice morbo ad uersis cū dolo
re fremebant. Inuestigantes quali
iussu imperatori inferret. Tholomeus
quidā ex senatorib' huius ēsiu conia
rius cū theoderico amicicias inierat